

Utbildningsinspektion i Bäckängsgymnasiet

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	6
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	12

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Bäckängsgymnasiet den 28 februari till 2 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Bäckängsgymnasiet, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Bäckängsgymnasiet intervjuades skolledning, representanter för lärare, elevhälsoteam, representanter för expedition, vaktmästeri, städ- och skolmåltidspersonal samt elevråd och representanter för elever från olika årskurser och program. Inspektörerna besökte lektioner i skolans alla program och årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen. Vid inspektionen deltog även

Hanna Hede, som tidigare varit elevrepresentant för elevorganisationerna i Västsverige och under våren 2006 varit praktikant på Skolverkets enhet i Göteborg. Hanna Hedes minnesanteckningar utgör också en del av underlaget för inspektionen.

Beskrivning av skolan

Bäckängsgymnasiet	Antal elever
Gymnasieskola	946

Utbildningen på Bäckängsgymnasiet omfattar de nationella programmen estetiska programmet (ES), med inriktningar bild och formgivning, dans, musik och teater och naturvetenskapsprogrammet (NV) med inriktningarna matematik och datavetenskap, miljövetenskap, naturvetenskap samt samhällsvetenskapsprogrammet (SP) med inriktningarna kultur, samhällsvetenskap och språk. På skolan finns elever som går individuellt specialutformat program. Detta program är inte sökbart utan är anpassat för respektive elev som exempelvis inte kunnat slutföra något eller några nationella karaktärsämneskurser eller elever som bytt skola och program. För elever inskrivna på Tullengymnasiet anordnas PRIV, programinriktat individuellt program, med inriktning mot de program som finns på Bäckängsgymnasiet.

För ledningen av skolan finns en gymnasiechef och två rektorer. Lärarna arbetar i lärarlag i huvudsak inom ett av skolans tre program men kan också arbeta i flera program. Skolan ligger centralt i Borås kommun men har vissa utbildningar, främst på det estetiska programmet, utlokaliserade till andra platser. Skolan har anor och traditioner från tiden före 1901. Skolan kommer under läsåret 2006/07 att genomgå renovering. Eleverna kommer i första hand från Borås kommun och från angränsande kommuner.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Bäckängsgymnasiet och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Bäckängsgymnasiet präglas av en påtagligt öppen och kreativ studiemiljö där eleverna är engagerade i olika skolföreningar, i elevråd och i andra forum. Eleverna tar ansvar för den gemensamma miljön. Eleverna ges överlag goda möjligheter att delta i olika former av samverkan för att kunna påverka sin utbildning. Den pedagogiska verksamheten är av god kvalitet. Skolan har god måluppfyllelse avseende betygsresultat i jämförelse med både riket och kommunen.

Skolan använder pedagogiskt intresseväckande utvärderingar t.ex. genom att låta eleverna göra självvärderingar. Arbetet med utvecklingssamtal är i överensstämmelse med styrdokumentens intentioner. Bäckängsgymnasiet har en kvalitetsredovisning som följer förordningens intentioner. Inspektörerna bedömer att skolans ledning och interna kommunikation är i enlighet med författningarna. Skolan ger genomgående, på ett bra sätt, eleverna förutsättningar att nå målen.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör förbättra elevernas kännedom om program- och läroplansmålen.
- Skolan bör ge eleverna återkoppling på genomförda utvärderingar.
- Skolan bör förbättra innehållet i och formerna för klassråd.
- Skolan bör förbättra elevernas inflytande över sin utbildning.
- Skolan bör fördjupa sin analys av varför betygsresultaten är låga i religionskunskap A och svenska B på det estetiska programmet.
- Skolan måste säkerställa rutiner för att förhindra att elever diskrimineras eller på annat sätt kränks och skolan bör också diskutera hur skolan arbetar med att gestalta läroplanens värdegrund.
- Skolan bör på ett systematiskt sätt vidta åtgärder så att eleverna har en god arbetsmiljö som stärker deras självförtroende och motverkar stress.
- Skolan bör utveckla rutiner för att undersöka elevernas behov av studiehandledning på modersmålet och ge elever med sådant behov studiehundledning.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Av kursplanerna för vissa lokala kurser framgår inte kursernas mål (1 kap. 6 § gymnasieförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Det arbete som äger rum på Bäckängsgymnasiet skall syfta till att åstadkomma resultat i form av kunskaper och färdigheter hos eleverna så att de utvecklas till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar, allt i enlighet med de nationella mål som staten ställt upp.

Utbildningsresultaten vid skolan framgår av nedanstående tabell. Vid jämförelse med värden för skolan respektive riket bör hänsyn tas till att elevernas fördelning på program vid skolan avviker från genomsnittet för gymnasieskolor.

Tabell 1. Sammanställning av resultat för Bäckängsgymnasiet läsåren 2003/04 och 2004/05.

	Bäckängsgymnasiet		Riket	
	2003/04	2004/05	2003/04	2004/05
Behörighet till universitet och högskola (procent)	95,7	96,9	89,4	88,9
Andel elever med slutbetyg, som avslutat sin utbildning inom 4 år (procent) (exkl. IV)	89,7	88,5	80,9	81,7
Genomsnittlig betygspoäng	15,1	15,3	14,1	14,1
Andel med betyget minst Godkänd på samtliga kurser	80,7	80,9	63,9	63,4

För Borås kommun var det genomsnittliga betygspoängen 13,4. Den genomsnittliga skillnaden vid Bäckängsgymnasiet mellan flickors och pojkars betygspoäng är marginell: flickorna 15,5 och pojkarna 15,1.

Det genomsnittliga betygspoängen för skolan år 2005 för ES var 15,0 (riket 14,8), för NV 15,8 (riket 16,1) och för SP 15,2 (riket 14,7). Inspektörerna konstaterar att både ES och SP ligger över medelvärdet för den genomsnittliga betygspoängen i riket.

Enligt kvalitetsredovisningen 2004/05 var andelen elever med betyget IG eller med reducerat program 18,8 procent år 2005. År 2004 var denna andel 20 procent och år 2003 24,1 procent. De senaste fem åren har skolan, enligt uppgifter från gymnasierektorn, gått från ca 43,3 procent till 18,8 avseende andelen satta IG.

Skolans kvalitetsredovisning innehåller vidare uppgifter om relationen mellan elevernas resultat på nationella prov och satta kursbetyg för matematik och svenska, men inte för engelska. Redovisningen visar att relationen varierar i olika kurser. Skolan ger särskilda stödåtgärder till elever som fått IG på de nationella proven.

I kvalitetsredovisningen redovisas också antalet satta IG i kärnämnen från åren 2000 till 2005. Enligt denna statistik har exempelvis 19,7 procent av eleverna på estetiska programmet 2005 fått betyget IG i religionskunskap A och 14,8 procent IG i svenska B. I kvalitetsredovisningen konstateras att "icke godkända betyg är överrepresenterade på ES" samt "att orsakerna i flera fall orsakas av detaljer svåra att kontrollera". Inspektörerna bedömer att skolan bör fördjupa sin analys av varför resultaten är låga avseende betygsresultaten i religionskunskap A och svenska B på det estetiska programmet.

Skolan har inte redovisat någon uppföljning av hur det går för elever som går på PRIV. Denna fråga behandlas vidare i kommunrapporten.

I en redovisad utvärdering ger eleverna högt betyg på lärarnas sätt att i kursens inledning förklara vad kursen går ut på. De elever som inspektörerna möter har dock ingen eller liten kännedom om program- och läroplansmål. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas kännedom om målen.

Normer och värden

I läroplanen anges att skolan skall sträva mot att varje elev visar respekt för och omsorg om närmiljön samt att varje elev känner trygghet och lär sig att ta hänsyn i samspel med andra.

Enligt skolans lokala arbetsplan skall arbetslaget ansvara för att skapa förutsättningar för god sammanhållning i klassen och motverka alla tendenser till utfrysning, mobbning etc. Skolan har dock inga gemensamma mål för hur värdegrunden på skolan skall gestaltas.

I intervjuer med eleverna betonar de den fina Bäckängsandan, som innebär att stämningen på skolan alltid är god, att man får vara som man själv är och att man alltid skall känna att man är välkommen. ”Alla är med och alla accepterar varandra”, säger en elev. ”Skolan är helt underbar”, säger en annan elev.

Elevrådets representanter säger emellertid att Bäckängsandan numera är en myt i jämförelse med tidigare år. Elevrådet tycker att det är för få elever som engagerar sig i de olika elevföreningarna. De tycker att skolan borde uppmuntra eleverna att delta i detta arbete. I sakgranskningen av rapporten anger gymnasiechefen att skolledningen ”aldrig arbetat mer intensivt och uppmuntrande med elevrådets styrelse än vad som skett innevarande år”.

Representanter för elever och lärare berättar att det ibland förekommer att elever och lärare har vissa motsättningar avseende skolans arbete med exempelvis ansvarstagande. I skolans uppdrag enligt läroplanen ingår att aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

I intervjuer med övrig personal dvs. vaktmästare, representanter för lokalvårdare, skolintendent, skoladministration och skolmåltidspersonal, säger de att det på skolan finns en grupp elever med invandrarbakgrund som inte uppför sig så bra, vilket uttrycks med att ”eleverna gapar och skäller”. Den intervjuade personalen uppger att det inte har förts några särskilda diskussioner om hur personalen skall agera med anledning av detta. I sakgranskningen av denna rapport anges att gymnasiechefen i april 2006 genomförde ”sådana samtal som ett led i planeringen mot diskriminering”. Det inspektörernas bedömning att andan och atmosfären på Bäckängsgymnasiet trots ovanstående generellt är god.

Elever med invandrarbakgrund har gjort en anmälan till Skolverket efter tidpunkten för Skolverkets besök vid skolan. Dessa elever uppger i sin anmälan att de känner sig illa behandlade och att ”vi studenter som bär på invandrarbakgrund länge känt oss illa behandlade”. Eleverna anger i sin anmälan ”att många av oss har upplevt motgångar från skolpersonalen” och att rektorerna inte verkar vara intresserade av att göra något åt saken. Enligt uppgift från gymnasiechefen har skolledningen tillsammans med representanter för elever med invandrarbakgrund upprättat en åtgärdsplan med anledning av anmälningsärendet. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolan måste säkerställa rutiner för att förhindra att elever diskrimineras eller på annat sätt kränks. Vidare bör skolan diskutera hur skolan skall arbeta för att gestalta läroplanens värdegrund.

Vid intervju med elevhälsoteamet dvs. skolsköterska, kurator och studie- och yrkesvägledare framkommer att elever vid några få tillfällen under läsåret har uppvaktat dem eftersom någon eller några elever upplever sig bli kränkt av lärare. Elevhälsoteamet berättar att de alltid har tillsett att berörda elever fått träffa ansvarig rektor och de säger sig alltid ha ansvar för att ärendet följs upp.

Skolan har en handlingsplan mot kränkande behandling. Enligt denna plan skall en utredning av en kränkande behandling alltid inledas skyndsamt. Mentorn/rektorn har ansvar för att eleverna får information om hur skolan kommer att gå vidare i ärendet. Mentorn ansvarar men tar hjälp av rektor och elevhälsa.

Det formella inflytandet på skolan finns i klassråd, som hålls i varje klass minst två gånger per termin. Skolan har matråd och skolan har utsedda elevskyddsombud. Elevrådsstyrelsen träffar skolledningen en gång varje månad för att samtala om frågor som upplevs väsentliga för eleverna.

Eleverna har genom olika råd möjlighet att göra sina röster hörda och de deltar och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet.

Enligt läroplanen skall skolans lärare utgå från att eleverna kan och vill ta ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan och de skall planera undervisningen tillsammans med eleverna. Lärarna skall se till att alla elever, oavsett kön och social och kulturell bakgrund, får ett verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen och skall uppmuntra sådana elever som har svårt att framföra sina synpunkter att göra det. Rektor skall särskilt verka för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Enligt skolans arbetsplan, avsnittet "Undervisningens form", skall undervisande lärare planera undervisningen tillsammans med sina elever samt föra in prov och redovisningar på skrivschemat. Vidare skall läraren tillsammans med sina elever regelbundet utvärdera såväl varje kurs som delar/moment. I arbetsplanens avsnitt "Innehåll" understryks att "undervisande lärare skall tillse att alla elever på ett övergripande sätt känner till hur man blir kvalitativt bättre i ämnet".

Enligt de elever som intervjuas är möjligheten att påverka undervisningen och arbetet under lektionerna främst beroende av vilken lärare man har, vilket inspektörerna också konstaterar i samband med lektionsbesöken. Den möjlighet eleverna upplever sig ha att påverka arbetsformer, arbetssätt, redovisningsformer varierar.

Av kvalitetsredovisningen framgår att "elevernas uppfattning om inflytande är blandad". Det framgår också av redovisningen att "eleverna generellt efterfrågar mer inflytande" och att eleverna framför allt "efterfrågar mer dialog om undervisningens planering och bedömningsformer".

Vid intervjuer med lärarna redovisar de att man gärna vill att eleverna utövar sitt inflytande men att eleverna under lektionerna ofta anser att det går åt för mycket tid åt detta. Lärarna betonar att skolan har en progression i hur eleverna

skall utveckla ansvar och delaktighet i undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas inflytande över sin utbildning.

Vid intervjuer med elever och lärare framgår det att eleverna i alla kurser får utrymme att skriftligt eller muntligt ge uttryck för om eleven tycker att klassen nått de mål man satt upp. Eleverna efterfrågar dock bättre feedback på de utvärderingar som gjorts. Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att eleverna får återkoppling på genomförda utvärderingar.

Läraren skall stärka varje elevs självförtroende samt vilja och förmåga att lära. Läraren skall också organisera arbetet så att eleven upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt. Vid intervjuer med eleverna säger de att ”det inte alltid är undervisningen som stärker förtroendet”. Intervjuade elever uppger att ”lärarna på främst det naturvetenskapliga programmet inte alltid förstår att elever sackar efter och behöver stärkas”. Eleverna på det estetiska programmet säger att de ibland har en känsla av att de ”nedvärderas av kärnämneslärarna”. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta så att alla elever får stärkt självförtroende.

Många elever säger att de känner sig stressade. Detta gäller framför allt på det naturvetenskapliga programmet men detta uttrycks också från elever på det estetiska programmet. Enligt kvalitetsredovisningen har skolan vidtagit åtgärder för att bjuda in eleverna till dialog om arbetsbelastning och elevernas totala studiesituation. Trots att skolan har upprättat ett schema för planerade skrivningar, upplever eleverna stress för alla prov som skall genomföras. Representer för eleverna uppger att möjligheterna att ha dialog med lärarna om skrivningar och prov varierar från lärare till lärare. För att minska känslan av stress inför inlämningsuppgifter, redovisningar, skrivningar eller andra prov bedömer inspektörerna att skolan på ett mer systematiskt sätt bör vidta åtgärder så att eleverna får en god lärmiljö.

Som tidigare nämnts finns förutom elevråd även klassråd, matråd och skolkonferens på skolan. Det hålls klassråd i de flesta klasser men några lärare uppger att ”klassråden fungerar väldigt olika”. Detta bekräftas av eleverna. Några elever tycker att klassråden fungerar särskilt bra om någon lärare deltar och stödjer dem, medan andra säger att klassråden mest är ett forum att klaga på lärare. Klassråd behandlas inte i arbetsplanen och inte heller i den senaste kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra innehållet i och formerna för klassråd.

Skolledningen träffar elevrådets styrelse en gång i månaden. Styrelsen säger i intervju att de har uppfattningen att de enbart inbjudits för att ”tycka och tänka och inte för medbestämmandet”. Representer för elevrådets styrelse får delta i anställningsintervjuer. Detta uppskattas av eleverna. Det finns en för eleverna beslutande församling (BF) som sammanträder en gång i månaden. Varje klass har att utse två representer till BF. Elevrådets representer säger att upplutningen till BF varierar. Skolledningen har initierat en utbildningsdag för skolans alla BF-representer. Sammantaget gör inspektörerna bedömningen att eleverna i huvudsak har en god arbets- och lärmiljö.

På skolan finns en skolkonferens som konstituerats i enlighet med förordningen.

Det finns inte mindre än 16 olika elevföreningar på skolan. En av rektorerna är kontaktperson för alla skolföreningar och rektorn träffar representanter för elevföreningarna en gång i månaden.

Skolan strävar efter att ha ett gott samarbete mellan hem och skola. I brev till hemmen varje läsår bifogas elevens individuella studieplan och utdrag ur frånvarorapporten. I skolans lokala arbetsplan redovisas riktlinjerna för arbetslagets kontakter med föräldrarna.

Det finns, som tidigare nämnts, en plan mot kränkande behandling. Med anledning av vad som angetts i föregående avsnitt vill inspektörerna uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barns och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Organisation och arbetssätt i undervisning

Skolan har en strukturerad arbetsplan med innehåll som bygger på läroplanens kvaliteter.

Eleverna har rätt att av skolans lärare få stimulans, handledning och stöd i sitt lärande. Arbetssätt för lärandet skall utformas på en grund av vetenskap och beprövad erfarenhet, och läraren skall låta eleverna pröva olika arbetssätt och arbetsformer. Vid skolan skall det pågå en aktiv diskussion om kunskapsbegrepp, vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och hur kunskapsutveckling sker. Vid de lektionsbesök, som genomförs i samband med inspektionen, råder i de flesta fall en mycket god öppen atmosfär mellan elever och lärare.

Inspektörerna tar del av undervisning som präglas av att läraren föreläser och att eleverna skriver av vad läraren i punktform antecknar på tavlan. Inspektörerna noterar att eleverna är passiva och tysta. Andra lektioner kännetecknas av att undervisningen utgår från elevernas egna frågor och livsvärld. Lektionerna är kreativa och spännande. Vid de intervjuer som görs med eleverna säger de att det förekommer mycket traditionell katederundervisning och grupparbeten men att lärare också kan arbeta ”problembaserat”. Eleverna uppger att lärarnas förmåga att strukturera lektionerna varierar från lärare till lärare. Enligt kvalitetsredovisningen ger eleverna i en enkät varken över- eller underbetyg till lärarnas förmåga att samarbeta med varandra.

Av intervjuer med representanter för elever och för lärare uppger man att om en lärare är sjuk sätts det inte in vikarie. Vid intervju med några elever, som kommer ut från en lektion, uppger de att de har en ”lärarlös” lektion. Ordinarie lärare har varit frånvarande och en annan lärare har tagit emot klassen för att notera frånvaron. Enligt eleverna skall eleverna nu ha självständigt arbete. Enligt eleverna finns ett begrepp på skolan som kallas ”luftning” dvs. lärarna har fler utlagda lektioner på schemat än han eller hon måste undervisa och därför kan läraren ibland vara borta från lektionen. Eleverna uppger att det ofta före-

kommer att de måste ha ”lärarlösa” lektioner. Rektorerna uppger att skolan har bra kontroll på att eleverna får den garanterade undervisningstiden.

Inspektörerna vill påpeka att skolan bör informera eleverna om systemet med ”luftning” och dess konsekvenser.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Läraren skall utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och skall stärka elevens vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan.

Enligt skolans lokala arbetsplan skall mentorn ha ”ett samlat grepp” om elevens studiesituation genom att bl.a. ha kontakter med undervisande lärare och genom att följa elevernas frånvaro. Arbetsplanen innehåller riktlinjer för arbetsgången för stöd till elev. Planerade åtgärder skall dokumenteras i upprättade åtgärdsprogram tillsammans med elev och om eleven ännu inte är myndig även dennes föräldrar. Om vidtagna åtgärder ej ger resultat skall elevvårdskonferens hållas.

Kvalitetsredovisningen innehåller kapitlet ”Insatser för elever i behov av stöd”, där skolan redogör för att 120 elever fått stödlektioner utöver det stöd som ges i undervisningen. I engelska A har elever som inte nått målen, enligt kvalitetsredovisningen, fått ”handledd provning”, som genomförts på ett framgångsrikt sätt. Här har 18 elever av 19 nått målen för betyget godkänd. Kvalitetsredovisningen upptar insatser för elever i behov av stöd i form av överlämnandekonferens och ”bedömningsinstrument” vilket genomförs i svenska, samhällskunskap, matematik och engelska i syfte att undersöka elevens förutsättningar samt att därefter planera för lämpliga stödåtgärder. Av kvalitetsredovisningen framgår hur skolan har fördelat tidsresurser för stödundervisning i svenska, matematik, engelska och samhällskunskap. Skolan redovisar också hur resurser har använts för övriga stödåtgärder dvs. oförutsett och specifikt stöd. Riktat stöd har använts bl.a. till extra undervisningstimmar i matematik B. För elever som inte nått målen i matematik ordnas sommarskola. Förra sommaren deltog 17 elever och av 14 provande elever godkändes 12 elever i antingen matematik A eller B.

Skolan har fungerande rutiner för att identifiera behov av särskilda stödåtgärder hos eleverna i främst matematik, engelska, svenska och samhällskunskap. Av lektionsbesök och intervjuer med elever och med personal framgår att stöd ges till elever i olika former. Under ett lektionsbesök lämnar undervisande lärare lektionen för att i stället ge stödundervisning till tre elever som är i behov av särskilda stödåtgärder. Enligt närvarande elever förekommer denna modell minst en gång i veckan.

Vid intervju med elever som har stödundervisning uppger några av dem att de får stöd i form av extra lektioner, som ges efter skoldagens slut, eftersom eleverna kommer från olika klasser. Några elever uppger att de inte har möjlighet att delta i stödmatematiken, som ligger sent på eftermiddagen. Andra elever har möjlighet att inför prov gå på räknestuga.

Skolan tillvaratar utbildningsförvaltningens specialpedagoger i form av konsultation och handledning och de har även undervisning för vissa elever i behov av särskilda stödåtgärder på skolan. Eleverna ger exempel på att de har tillgång till bärbara datorer och till särskilda rättstavningsprogram.

Av intervjuer med några elever som går på PRIV-programmet framgår att eleverna inte kan redogöra för hur stöd ges till dem i de kurser som de deltar i inom ramen för den individuella studieplanen. Inspektörerna tar del av en lektion med två PRIV-elever, som är mycket engagerade i lärandet.

Skolledningen uppger att det inte förekommer någon studiehandledning på modersmålet på Bäckängsgymnasiet. Skolan har inte heller undersökt behovet av studiehandledning på modersmålet. Inspektörerna bedömer att en elev skall få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det och skolan måste undersöka om elever har detta behov.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Verksamheten i skolan skall vara inriktad på att uppfylla läroplanens mål och riktlinjer. Kontinuerlig information till eleverna om kunskapsutvecklingen skapar förutsättningar för dem att ta ansvar för sin utbildning och kunna påverka den och dess resultat. Som stöd för betygssättningen skall lärarna använda de betygs-kriterier som har fastställts. Läraren skall utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen och beakta även sådana kunskaper som eleven tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen. Skolans lärare skall ta hänsyn till såväl muntliga som skriftliga bevis på kunskaper och göra en allsidig bedömning av kunskaper och därvid beakta hela kursen.

Skolans lokala arbetsplan innehåller, som tidigare nämnts, ett avsnitt om att mentorn skall ha ett samlat grepp om elevens studiesituation genom bl.a. utvecklingssamtal. I kvalitetsredovisningen finns utvärderingar redovisade av hur eleverna upplever kvaliteten i utvecklingssamtalen. Eleverna har i en sexgradig skala värderat påståendet ”Min mentor och jag har bra utvecklingssamtal”. Medelvärdet för utvecklingssamtalens kvalitet bedömdes av eleverna till 3,6.

Enligt kvalitetsredovisningen används de individuella studieplanerna som grund för utvecklingssamtalen. Av intervjuer med eleverna framgår att man känner till begreppet individuella studieplaner, men att eleverna i övrigt inte förstår planernas funktion.

Lärarna har deltagit i kompetensutveckling avseende betyg och bedömning, anordnad centralt i Borås kommun av utbildningsförvaltningens utvecklingsenhet. Lärarna betonar dock att man i arbetslagen ofta har diskussioner om betyg och bedömning. Av kvalitetsredovisningen framgår att lärargrupperna upplever att de steg som tagits varit ”oerhört bra och skapat samsyn”.

I den lokala arbetsplanen, avsnittet ”Undervisande lärare”, finns tydliga riktlinjer för vad lärarna väntas fullgöra avseende frågor om betyg och bedömning. Här sägs uttryckligen att vid terminsslut skall undervisande lärare ha betygssamtal med samtliga elever i pågående och avslutade kurser. Vidare skall läraren klargöra betygs-kriterier och ge exempel på elevarbeten och uppgifter som motsvarar respektive betygsnivå.

Eleverna framhåller betygssättningen av skriftliga prov i ämnet idrott och hälsa som bra eftersom proven alltid kodas, vilket innebär att eleven anger en siffra istället för sitt namn på provblanketten. Eleverna anser att detta system borde införas i fler ämnen t.ex. i religionskunskap.

Inspektörerna tar del av hur elever i estetisk verksamhet får fylla i en blankett, gällande hur eleven värderar den egna måluppfyllelsen och utvecklingen av

förmågan att genomföra ett projekt, ensam eller tillsammans andra. Utifrån olika processkriterier t.ex. hur eleven bedömer uppfinningsförmåga, kompetensen att utnyttja förebilder och kunskapen att göra självvärdering får eleven själv redovisa sina egna förmågor. Blanketten sänds till undervisande lärare per e-brev och utgör en del av lärarens bedömning av kunskapsutvecklingen i kursen. Genom denna form av utvärdering kan läraren, i enlighet med läroplanens riktlinjer, få en bild av hur eleven utvecklar en insikt om sitt sätt att lära. Inspektörerna bedömer att skolan använder pedagogiskt intresseväckande utvärderingar t.ex. genom att låta eleverna göra självvärderingar.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete.

Enligt författningarna har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Varje skola skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten.

Av intervjuer med lärare framgår att lärarna alltid utvärderar kurserna efter varje kurs i enlighet med den lokala arbetsplanen. Lärarna uppger att rektorerna sällan frågar efter några utvärderingar utan utgår från att lärarna fullgör detta uppdrag. Eleverna uppger att många lärare låter eleverna göra utvärderingar efter genomförda kurser men att inte alla lärare gör detta. Eleverna uppger att det också finns lärare som låter eleverna göra utvärderingar under kursens gång. Detta tycker eleverna är bättre eftersom de då får återkoppling under kursens gång.

Arbetslagen lämnar underlag till rektorerna om bl.a. betygsresultat. Dessa underlag bearbetas och redigeras av rektorerna för att sedan ligga till grund för den årliga kvalitetsredovisningen.

Kvalitetsredovisning finns för Bäckängsgymnasiet, den senast tillgängliga avseende läsåret 2004/05. Den utgör framför allt en beskrivning av insatser och i viss mån utfall. Som grund för kvalitetsredovisningen finns förutom betyg och provresultat också enkätundersökningar bland elever. Kvalitetsredovisningen har efter varje kapitel dels en avslutande analys och bedömning av gjorda insatser, dels ett avsnitt om beslutade åtgärder. Inspektörerna bedömer att Bäckängsgymnasiet har en kvalitetsredovisning som följer förordningens intentioner.

Skolledning och intern kommunikation.

För ledningen av utbildningen i en skola skall det finnas en eller flera rektorer. Rektorn skall vara pedagogisk ledare för skolan och chef för lärarna och övrig personal. Särskilt skall rektorn verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rättssäkerhet. Rektors befogenheter och ansvar är utpekade i skollagen, läroplanerna och skolformsförordningarna. För att utöva sitt ledarskap skall rektor enligt skollagen hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan.

Skolledningen vid Bäckängsgymnasiet bestod läsåret 2005/06 av en gymnasiechef och två rektorer. Från och med höstterminen 2006 har ny gymnasiechef och två nya rektorer utsetts. Gymnasiechefen är chef för rektorerna och har verksamhetsansvar. Gymnasiechefen och rektorerna har funktionsansvar för skolans tre nationella program och olika sektorer av verksamheten. Gymnasiechefen och en av rektorerna har genomgått den statliga rektorsutbildningen.

Både elever och lärare vet hur ansvar och befogenheter är fördelade och vart de skall vända sig för att få besked i olika frågor. Eleverna vet vem som är deras rektor.

Lärarna uppger att skolledningen är mycket förtrogen med verksamheten och att det är rektorerna som är chefer för den pedagogiska verksamheten. Rektorerna är synliga i verksamheten och är engagerade, säger lärarna.

Skolledningen uppger att ansvarfördelningen mellan utbildningsnämnden och dess förvaltning är tydlig. Utbildningschefen har ständig kontakt med skolledningen och utbildningsnämnden har en fadder för skolan. De intervjuade lärarna uppger dock att de sällan har kontakt med utbildningschef eller några politiker.

Skolans ledning kommunicerar med elever och lärare genom veckomeddelanden. I brev till föräldrar betonas att ”gymnasiestudier är ett samarbetsprojekt mellan hemmen och skolan”. I detta brev finns också information om elevens närvaro och den individuella studieplanen.

Skolan har en informativ hemsida.

Inspektörerna bedömer att skolans ledning och interna kommunikation fungerar bra.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till likvärdig utbildning

Timplan och schema för Bäckängsgymnasiet visar hur eleverna erbjuds den garanterade undervisningstiden. Undervisningstiden fastställs av skolledningen.

Intagningen till skolan sker i överensstämmelse med författningarna. Elever som söker det estetiska programmet gör antagningsprov.

Skolan har ett brett utbud av individuella val. Av elevintervjuer framgår att elever som inte går på ES och vill ha instrument/sång, nivå 1 eller 2, som individuellt val måste vara anmäld på en kommunal musikskola till vilken det krävs avgift. Det framkommer i andra intervjuer att eleverna har utgifter för bl.a. teaterkort, biobiljett och grafräknare. Se vidare kommunrapporten.

Skolan har ett antal lokala kurser, som beslutas av styrelsen för utbildningen. I några av dessa kursplaner finns inte mål för kursen angivna. Inspektörerna bedömer att skolan skall utforma kursplanerna för de lokala kurserna i enlighet med gymnasieförordningens bestämmelser.

Genom studievägledarna får eleverna information om valmöjligheter och utbildningsvägar.

Många elever på skolan har annat modersmål än svenska. Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2004/05 är andelen elever med utländsk bakgrund inom gymnasieskolorna i riket 16 procent. I Borås kommun är motsvarande andel 19 procent. Som tidigare nämnts har eleverna inte tillgång till studiehandledning på

modersmålet och skolan undersöker inte heller om eleverna behöver studiehandledning. Rektorerna meddelar att skolan inte har någon accentuerad samverkan med modersmålslärarna.

Resurser

Lektionssalar för vissa naturvetenskapliga ämnen finns i paviljonger. Inspektörerna noterar vid inspektionsbesöket att ventilationen i många salar inte är tillfredsställande. Detta gäller även lektionssalarna i huvudbyggnaden. Lärarna framför synpunkter på att skolan skulle behöva fler grupprum.

Skolan har en rymlig, centralt placerad aula. Skolan kommer läsåret 2006/07 att genomgå en omfattande renovering.

På skolan finns ett välutrustat bibliotek och med två utbildade bibliotekarier.

Skolan har en rymlig matsal och eleverna har tillgång till cafeteria. Skolan tillhandahåller lokaler för de flesta skolföreningars verksamhet.

Utbildningen i instrument/sång, estetisk verksamhet, dans och teater genomförs i vissa kurser utanför skolan. En stor del av det estetiska programmens musikinriktning genomförs i lokaler tillhöriga Kulturskolan i Borås.

Varje elev har tillgång till egen e-postadress. Skolan har fyra datasalar varav tre står öppna från morgon till kväll. En av datasalarna är inte schemalagd.

Enligt statistik från SCB har 87 procent av Bäckängsgymnasiets lärare pedagogisk utbildning. Läsåret 2005/06 fanns 72 personer anställda, vilket omräknat till heltidstjänster motsvarar 64,2 procent. Antalet lärare vid skolan per 100 elever var 6,9 läsåret 2005/06. Motsvarande siffra för kommunen var 8,1 och för riket 8,0 enligt Skolverkets statistik. Några lärare har forskarutbildning. Tre lärare med visstidsförordnande deltar i utbildning på lärarhögskola.

Skolan har tillgång till personal inom elevhälsan dvs. skolsköterska, skolläkare, psykolog, kurator och studie- och yrkesvägledare. Skolan har utbildad specialpedagog och har tillgång till utbildningsförvaltningens specialpedagoger.

Skolan har läromedel som behövs för en tidsenlig utbildning.

Lärarna har tillgång till kompetensutveckling.

Inspektörerna bedömer att skolan genomgående på ett bra sätt ger eleverna förutsättningar att nå målen.

Datum	Ort
2006-12-07	Göteborg

Leif Aljered

Sven-Olof Lundin

Hanna Hede (praktikant)